over Palliatieve zorg

bron: overpalliatievezorg.nl/lichamelijke-en-psychische-klachten/verstopte-bovenste-holle-ader
datum 28-03-2024

Verstopte bovenste holle ader

Het bloed wordt door het hart door je lichaam gepompt. Er zijn twee soorten bloedvaten: bloedvaten die uit het hart komen (slagaders) en bloedvaten die naar het hart toe gaan (aders).

Het bloed uit hoofd, hals, armen en borstkas stroomt via een heel grote ader (de bovenste holle ader) terug naar het hart. Deze ader kan verstopt raken of dichtgedrukt worden. Dat heet het vena cava superior syndroom.

Wat is een verstopte bovenste holle ader?

Het hart bestaat uit twee pompen. De rechterkant pompt bloed naar de longen, zodat er zuurstof in komt. Dat zuurstofrijke bloed stroomt naar de linkerkant van het hart, en wordt vandaar naar het lichaam gepompt om de zuurstof af te leveren aan de organen en weefsels.

Als het bloed zijn zuurstof heeft afgegeven, moet het terug naar het hart, zodat het weer zuurstof op kan halen in de longen. Het zuurstofarme bloed uit de bovenkant van het lichaam (hoofd, armen, borstkas) komt samen in een grote ader, de bovenste holle ader. De Latijnse naam van die ader is vena cava superior.

Als deze ader verstopt zit of dichtgedrukt wordt, noem je dat het vena cava superior syndroom. Het bloed kan dan niet goed weg uit het bovenste deel van je lichaam.

Wat merk ik van een verstopte bovenste holle ader?

Een verstopte bovenste holle ader kan de volgende klachten geven:

- opgezet gezicht
- opgezette hals en/of armen
- dikke, kronkelige aders in de hals of op de borstkas
- kortademigheid (dyspneu)
- hoesten

Je kunt ook last hebben van:

- heesheid
- flauwvallen
- hoofdpijn
- problemen met slikken
- duizeligheid
- verwardheid
- niet goed kunnen zien

Oorzaken van een verstopte bovenste holle ader

De bovenste holle ader kan verstopt of dichtgedrukt worden. De twee oorzaken in de palliatieve fase die het vaakst voorkomen zijn:

1. de ader wordt dichtgedrukt door een tumor (vooral bij longkanker, lymfeklierkanker en borstkanker)
2. de ader is verstopt door een bloedprop (trombose) die ontstaan is door een centraal veneuze katheter (een infuus dat met de punt in de bovenste holle ader ligt)

Oorzaken die niet zo vaak voorkomen zijn:

- infecties (zoals tuberculose, syfilis)
- ontstekingen achter het borstbeen (door bestraling of een infectie)
- sarcoïdose (een ziekte waarbij ontstekingen ontstaan in verschillende organen en weefsels)
- een verwijd bloedvat (aneurysma)
- een verwonding

Onderzoek

De arts zal je eerst vragen stellen over je voorgeschiedenis (hoe het vroeger met je ging) en je klachten. Daarna word je onderzocht.

De arts kan ook extra onderzoek voorstellen, zoals:

- röntgenfoto van de borstkas
- CT-scan van de borstkas
- onderzoek van de bloedvaten met contrastvloeistof
- weefselonderzoek om te kijken of er sprake is van kanker of een andere ziekte

Een verstopte bovenste holle ader: wat kan eraan gedaan worden?

Behandeling van de klachten kan zijn:

- niet bukken
- het hoofdeinde van het bed omhoog zetten
- geen knellende kleding dragen
- bij kortademigheid: eventueel dexamethason, zuurstof en/of morfine
- bij hersenoedeem (zeer zeldzaam): dexamethason

Behandeling van de oorzaak:

- bloedverdunners of de katheter weghalen (bij trombose door een katheter in de ader)
- chemotherapie of antihormonale therapie (bij tumoren die daar gevoelig voor zijn)
- bestraling (bij tumoren die niet reageren op deze behandelingen of al eerder zijn toegepast)
- een buisje (stent) in de ader plus bloedverdunners

Wat kan ik of mijn naaste doen?

Aan de verstopping van de ader kan je zelf niets doen, maar je kunt er wel voor zorgen dat er geen extra bloed naar je hoofd stroomt door:

- niet te bukken
- het hoofdeinde van je bed omhoog te zetten
- losse kleding te dragen

Als je klachten erger worden, of je andere klachten krijgt, praat daar dan over met je (huis)arts.

Wat zijn mijn wensen?

Als je arts je een behandeling voorstelt, hoef je daar geen ‘ja’ op te zeggen. Het is erg belangrijk om goed na te denken over wat jij zelf wil. Vraag gerust naar de voordelen en de nadelen van de behandelingen. Wat weegt voor jou het zwaarst? Wat wil je wel, en wat wil je niet? Bespreek je wensen met je arts, zorgverleners en naasten. Vertel hun duidelijk wat je wilt. Dan kunnen zij jou de zorg bieden die bij jou past.